

אלן של יצחק

פרשת "וַיִּשְׁבֵּ"

ברא שבע	17:22	כניות	16:07
וירושלים	17:19	שבת	15:59
ת"א	17:20	שבת	16:20
יפה	17:18	כניות	16:07
ברא שבע	17:22	כניות	16:22

בפרשת וישב וניבא לנו נוכנים אל המאורעות שהובילו לירידת ישראל למצרים, החל בקננות האחים ביוסף, והמשך במכירתו והגעתו למצרים.

ייחודה של יוסף מתבלט עוד לפני יידתו. רחל היא האישה האהובה על יעקב והאישה שהייתה מיועדת לו מלכתחילה, אולם, בכך זמן רב רחל הייתה עקרה. לאו יולדת, ורחל עקרה. אמונה לעקב יש בנים ושים, אך בבית יש ציפייה מתמדת לדידת הילד המיויחד: הילד של רחל.

וכאשר הוא נולד - בודאי הייתה התרומות גדולות בבית ותஹושה שהנה נולדה הבן המיויחד, שהוא היה הבן העיקרי של המשפחה.

ואכן, בתחלת הפרשה, מתוואר יוסף כבעל מעמד מיוחד בבית יעקב. "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-יַעֲקֹב בָּנָךְ-בָּנָךְ-זָקְנִים הוּא, וְעַשֵּׂה לוֹ פְּסִים". (ל'יז, ג'). ומפרש הרמב"ן ז"ל, שאנו רק לפרש "בָּנָךְ-זָקְנִים" - בן שנולד לאביו לעת זקנתו, אלא שיווסף עצמו היה בן שיש בו תבונת ישילים שומר לו חכמה וסתורי תורה ומצוות משכיל ובעל סוד בהם כאלו היה זקן ורב בימים". מעמד זה הבוסס לחלוות שחלים, התפרש רצונו להניג את בית יעקב, וגרם למתח בין האחים.

"וַיֹּאמֶר אָחִיו, בַּי-אָתָּה אֶחָב אֶבְיוֹם מִכְלָא-אָחִיו-וַיִּשְׁנָאוּ, אָתָּה; וְלֹא יָכֹל דָּבָרְוּ לְשָׁלָם". (ל'יז, ד')

ואמר האשליך הקדוש ז"יע"א: כל זמן שעקב אבינו היה טרוד באלווי עשו, ישב לו במנוחה, והם לא השכילו להרוו את ביתו, אבל כשהתחלו קנאוה ושנאה בין האחים על דבר של מה בכך, אודות כתנות פסים וכו', התחל שעובד מצרים. לממדנו, מה שwonai הגודלים ביוטר של יעקב לא הצלחו להביאו לידי כך, הביאה השנאה והקנאה בן האחים. ואומרת הגמara (פסחים קיג ע"ב): "שילשה הקדוש ברוך הוא אוחבן: מי שאינו כועס וכי אינו משתמש וכי איננו מעמיד על מידותיו" (שםוחל וסוחל בכל לבו).

יש משפט שאמר הרב קוק, שצריך לשנן כל בוקר ביום אל: "אם נהרבנו ונחרב העולם עימנו על ידי שנות חיננו, צשוב להקבנות והעולם עימנו יבנה עלי ידי אהבת חם, רק ייחד כאיש אחד בלב אחד, אגדה אחת כנגד כל האובייבים וכנגד כל הקשיים - על נעה כי יכול נוכל לה"

"וַיֹּאמֶר בָּא יַעֲשֵׂף אָל-אָחִיו, וַיַּפְשִׁיטוּ אֶת-בְּתָנוֹתָו, אֶת-בְּתָנוֹתָה הפסים אשר עליו. וַיַּקְהֵלּוּ אֶתְזָבְּרָה; וַיַּבְּרוּ רָק, אַיִן בָּוּ מִים". (ל'יז, ג"ג-כ"ד)

כותב רשי"י: "משמעותו שנאמר והוא ריק, אני יודע שאין בו מים? מה תלמוד לומר אין בו מים, אלא - מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו!"

ומסביר המלבי"ט - חז"ל אמרים (ברכות טב): "כל הצנע... ניזול משלווה דברים, מן הנחשים, ומן העקרבים ומן המזיקין ויש אמרים אף חלומותיו מיושבים עליו". לפייך השילכוו האחים לבור של נחשים ועקרבים, כדי לראות אם יינצל מן הנחשים, שאם כן - סימן הוא, ש"אף חלומותיו מושבים עליו", ככלומר אף הם אמת...

ובשם צדיקים מפרשים בדרך ריק" - אם אדם הוא בהינתן "זהב ריק" - אין ברכות טבו - אין ברכות המשולחה כמים (אין מלא ריק מככל תוכו, אין בו מים) - אין בתוכו תורה המשולחה כמים (אין מים אלא תורה - הוא כל צמא לכוס מים), אז תעד לך כי נחשים ועקרבים יש בו - יש בו כל מיני נחשים ועקרבים ש Mastobibim בתוכו, כמו שהרמב"ם פסק "אין יציר הארץ בא אל האדים אלא בלב הפוני מן ה指挥ה". אבל אם זה ה指挥 - והאדם מלא במים (תורה), אז אין שום נחש ועקרב יכול להסתובב בתוכו, לשלוט ולהזיז עליו, כי אז כוח התורה מגן עליו מכל צער ומכל משחית.

אומרת הגמara (בבא בתרא קטו ע"א): "כל שאינו מניח בן לרישו, הקב"ה מלא עליו עבריה", כלומר: הקב"ה כועס עליו על כך. נשאלת השאלה: כועס הקב"ה, וכי מהי אשמת האב שלא הניח אחريו בן לרישו?

מסביר הגאון מילנא את דברי חז"ל: בדרך כלל, עם מותו של האב יורשים בניו את כספו, אולם אם הותיר אחריו האב בניהם מזכים אותו בירושה, מוגע מותו הוא מתחיל לרשאות אותם, שכן הם מזכים אותו בעוד וודע מצותה, כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין כד) "ברא מוציABA".

וזהי כוונת הגמara "מי שמת ולא הניח אחריו בן לרישו", אין הכוונה שהבן ירש את אביו, אלא אב שלא הניח אחריו בן לרישו, אשר בבואה יומו הוא יכול לרשאות אותו, על ידי כך שבניו יזכה אותו באמצעות לימוד התורה שלו וקיים המשכיות - עליו הקב"ה מלא בעירה.

שכן לשם מה זיכה אותו בורא עולום בבן! על כן, כאשר ראשו של ילד מתמלא, חלילה, בונחים ובעקרבים, במרביה המקרים שלוחה עצבע מאשימה אל הוריו, אשר לא חינכו אותו בדרך התורה.

"וַיַּקְרְבָּנָה כָּל-בְּנֵיו ... לְנִחְמָן זִמְמָן לְהַתְנִחָם ... וַיַּבְּנֵן אֶתְזָבְּרָה". (ל'יז, ל"ה)

ומפרש רשי"י: זיממן להתנחם - "ויאן אדם יכול לקבל תנומון על חיי וסבירו שמת, שעל המת נזרה גזירה שישתכח ממנו הלב ולא על החיים". כתוב בעל הפלאה בפניהם יפות, שהגירה שהמות משתכח מן הלב, זו לא סתם גזירה, אלא הסיבה היא בכלל השמות כבר לא בחים, ולכן הוא לא מתגעגע ומשדר את געגועיו אל האנשים שנפטרו בחים, וכך הוא משתכח אצלם. אבל במקום שהם סבורים שהוא מת ובאמת הוא חי, כמו אצל יוסף, והוא יגידו התגעגע מאד ובכך שידר את הגעגועים אל אביו, ובגלל שיש "פכים הפנים לפנים פן לב האקס לאקס". לא יתכן שיעקב יתנחם, כי הוא מרגיש שיויסך מתגעגע אליו ולכך אין זו גזירה שיכולה להשתחח ממנו.

הרב שלמה הופמן ז"ל בקובץ וудים (עמ' 137) מביא את דבריו הפנים יפות ואומר: זאת אומרת אם אתה מתגעגע ואין לך תשובה, אז לאט לאט יתגעוים שכך ייחלו וישתכוו מן הלב, אבל בשארת מתגעגע למשיחו והוא חי, הוא יירגיש את הגעגועים ואתה תקבל בחזרה את הגעגועים וכן אין אפשרות שתתנחם.

ורואים שהגעגועים עוברים מרחוקים אבל אלה חוקי הטבע, בכל מקום בעולם אמם מילטורים, שאה, קנאה, "אתה תרגש". ע"כ.

יש מודר למצרים ונמכר לעבד לפוטיפר - שר בית-המטבחים של פרעה מלך מצרים (לדעת רשי"י) שר זה היה ממונה על שחיטת הבהמות למלך, ולדעת הרש"ב, תפיקדו היה לטבוח ולרצוח את אלו שהיו חביבים מיתה לעמלך. בכל מקרה, אשתו של פוטיפר זה, מטההבת בעלם העברי יפה-ההתואר. הוא מנצלת הזדמנות שאין איש בביתו ומנסה לפתות את יוסף. "וַיַּתְפְּשָׁהוּ בְּגִדּוֹ לְאָמֵר, שְׁכַבָּה עִמִּי; וַיַּעֲזֹב בְּגִדּוֹ בִּזְהָה, וַיַּצֵּא הַחֲזָה". (ל'יט, י"ב)

בפרשת השבעה מתברר כמה עצמה קיבל יוסף מהחינוך של הוריו. במפשעם עש אשת פוטיפר היו לישוף את כל התירוצים למה לחטוא - האחים שלו זרקו אותו לבור, הוא כבר חי בחברה המצרית, ומפני יודע בכל אם ישוב הביתה אי פעם.

מהධין המובא שם במצחת סוטה ניתן ללמוד, שיויסך כמעט כמעט.

עוד רגע היה קורס מול החזקה של פוטיפר. גם המילה "זיממן" - המתארת את הסירוב של יוסף לחיזוריה הרבים - מוטעת בטעם הארוך בתורה: "שלשלת". הטעם היהודי הזה מובא בסך הכל ארבע פעמים בכל התורה שבא לעזר את הקריאת השוטפת ולהעניק לה משמעות - המנגינה המוסיקלית של השלשת באה לתאר נדנדה רגשית, ייסורי נש, סערת רגשות של אדם החולק הולך וחוזר.

כך בא התורה לرمז לבור, הוא כבר חי בחברה המצרית, ולא מיאן.

אם כך, כיצד יוסף בוחר נכו? עונים חוץ': כאשר התנשא יוסף בניסיון הגודל של אשות פוטיפר "באותה שעה באה דומות דיוקנו של אביו ונראתה לו בחוון" (סוטה, ל"ב) ובמקומות אחר מוסיפים חכמיינו: "גם דמותה של רחל אימו ראה".

ברגע משביר וספק, יוסף נזכר בחורים שלו, בערכיהם שלם, בבית שלהם, והם היו לו למצוות. כי החינוך נבחן לא כשחוריםם באזורה, מפקחים מלמעלה, אלא כשהם "דומות דיוקנו" חביבית וחזקה שחזקה בראשן.

הרב שמשון רפאל הירש ז"ל כתב על כך ברגש בספרו "יסודות החינוך": "הורים תקפים לא יצלחו להנץ לשלבן, הורים רגונים לא יוכלו לחנק לתמיינות, הורים גס רוח לא יוכלו לחנק לণימוסים, והורים ערומיים לא יכולים לחנק לתמיינות ווישר. כל הדיבורים אינם עושים רושם על הילד - כמו הדוגמה החיה שהוא רואה את הוריו ומוריו".

לימד מכך הרש"ר הירש דבר גדול ואומר: "דאגו, אפוא, לכך, אבל ואם, שדמויות דיוקנו שאותם טובעים בנשימות בהם תהיה תורה וקדושה, שכך ישלוט יוכרכנס בכל נימי לבם ובשתי מותם.

זהו תפkeit גדול ואחראי שה' נזון להורים, ועליהם לקיים את תפיקדם הראשית כל בחינוך העצמי שלהם, כי הורים צריכים להדריך את הילד בשיטה הרוח והמוסר, לחנק אותו לבור בטוב ובישר.

על כן תחילת מוכரחים הם בעצם להגיע לרמה זו בכל מהירות. עליהם לדעת שהם עושים רושם על נשמת הילד בכל מילה, בכל מעשה, בכל תנועה. ואם אינם מקפידים על כל אלה, עלולים הם להרעל את נשמו זו בגלותם לפניו חולשה בשטח המוסרי".

משהו כרך הריוונה של תמר – "וניגד ליהויקה לאמר זונגה פלטך", ממהר יהודה לפסק את גור דינה: "הוזיאוות ותשריך". זו היהנה שעה קשה לתמר. כאמור, מה פשוט יותר לתמר מלחציג לעין כל את האלבוי שלו, להוכיח את חפותה קבל עס ועדה, לנפנ' בחותמת, בפטילים ובמטה של יהודה ולזעוק: "יהודה, הנה העברון שנטת לי על אם הדרך. יהודה, אתה האיש" אך תמר לא עשתה זאת. בדרך אל המוקד, הוכיחה גדלות שאין מעלה ממנה, בלמדה אותנו לדורות פרק מובהך בהלכות כבוד האדם:

"**הוּא מִצְאָתָה, וַיְהִיא שְׁלֹחָה אֶל-חַמִּיהָ לְאָמֹר, לֵאמֹר אָשָׁר-אֱלֹהָ לוּ, אֲנָבִי הַרְהָה; וְתַאֲמֵר, הַכְּרָנָא-לְמִי הַחֲתָמָת וְהַפְּטִילִים וְהַפְּטִיה, הָאֱלֹהָ.**" (ל"ח, כ"ה)

אומר המדרש: "אמר הקב"ה ליהודה: אתה רימית באביך בגדי עיזים שהתבלת כתנת יוסף בדמותו, חיך שתרמר מרמה בך בגדי עיזים". ואמרו חז"ל (סוטה ע"ב, י): "א"ר חמא ברבי חנינא: ב"הבר" בישר לאבוי, ב"הבר" בשרושו. **מידה בנדן מידה** – האדם מקבל את שכרו או את עונשו בהתאםamusיו. ואמרו חז"ל, ככל זה נהוג הן לטוב והן למוטב. ומידה טובה מרובה. וכותבת רשי": "והיא שלחה אל חימה – לא רצתה להלבין פניו ולומר מכך אני מעוברת, אלא איש אשר אלה לו. אמרה: אם יודה מעצמו יודה ולא שופוני ואל אלבון פניו, מכאן אמוני נוח לו לאדם שיפלווה לבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים".

מוסופר, שכאשר היה הגאון רבי יצחק יעקב וייס זצ"ל, בעל ה'מנחת יצחק' בחור צער, החוץ לו שידוך. שני הצדדים ביררו זה על זו, וכיוון שששים הטוב הילך פניהם, הם באו בקשרו שידוכים, بلا שאמו של החתן או החתנו עצמו יראו את הכללה. מועד החתונה נקבע בשעתו"ם, ובטרם הגיעו המועד, נסע משפחחת החתן לעיר הכללה, כדי לחוגו שם את החתונה ואת שבעת ימי המשתה. אך כאשר ראתה אמו של הרוב וייס את הכללה, חשבו עיניה, הנה היא רואה כי היא בעלת מום. טענות רבות היו לה על השדchan שרומה אותה ולא סייר לה על מזכבה הבביאות של הכללה, והיא גמורה לבלה לשבור את השידוך, היא פנתה אל בנה ואמרה לו: "בואו נשוב אל ביתנו לפני מועד החתונה, אני ממש לא רוצה שתישא בעלת מום זו", בהן בעל המנוח יצחק אמר לה: "אםא יקרה! יודע אני כי טובתי עומדת נגד עינייך, יתכן גם שעשל פי הלכה מותר לנו לעזוב את השידוך, כי היה הכל היה בטוען על סמך דבריו השקרים של השדchan, אבל איך נשעה כך לבייש נערה בישראל, היא הרי מכינה את עצמה לקראות החתונה שאמוריה להתקשרות בעוד כמה ימים, השיר בושה וכליימה נוראים יהיו לה אם נעזוב את השידוך בעת הזאת. אני נשאר כאן ומתחנן איתה!!!", קבע הבן בחרצאות, "אם לא תראה בראורה" – אין החכמה משל אלא אלוקים יעה, יtan עניה בפי שלום פרעה:

זהו ירושטך המוליכה מבית הסוהר להצלחה. כדי לקבל את ברכת השמים ואת שפע ההצלחה ייתכן שנידרש לעבר במשך תקופה מסוימת ב"בית הסוהר", אולם רובנו יכולים להתחליל בכך שנען את האגו שלנו מאחרוי מנעל ובריח ...

מיד לאחר פרשת המכירה, הכתונת הספוגה בدم ואבלו של יעקב, קוטעת התורה את הרץ הסיפורית המתבקש בתיאור קורותיו של יוסף, וوبرת, כמעט במנתק, לתיאור קורותיו של יהודה: "וַיְהִי בָּעֵת הַהּוּא, וַיֵּדַע הַזָּהָר אֲנָבִי, וַיַּעֲשֵׂה אֶלְעָלָמִי, וַיַּעֲשֵׂה צְדָקָה מִפְּנֵי". והוא ניצב בפניהם ומכוון: "צדקה מפנוי". והן עלות עמוקה תודעתו. המיללים שבאו לכשות ולהסתיר מעשה עול ולהרחק ממנה ומאהיו כל חשד בקשר לגורלו של יוסף, חושפות בעת את מעשו שלו. אותן מיללים שבחן פגע באביו וגרם לאביו – פגעו עתה בו ומציבות בפניו אתגר קשה, אתגר המחייב אותו להזדמנות לעין כל במעשה שכחה חפצ היה להסתיר לנכח. אך מסתבר, שדווקא מותן אירע זה בחיו מגיעו התקיכון. בעת בתוכו הסיטואציה הדומה של הכרעה בדיני נפשות, מקבל עצמו מהניג האחים עמדת נפשית חדשה. על ידו זרע של קיימת מוחז לדרך הטבע".

הוא מתיציב מול טעותם ומכוון: "צדקה מפנוי". כרבב רבינו חיים ויטאל צ"ל: הביטו וראו כיצד עברה גוררת עברה, ופותחת פתח להידידות רצופה. מלחמת מכירת יוסף, הורידו האחים את יהודה מגודלו. בערו, הזניהם מצוות כיבוד אב "וַיַּעֲשֵׂה אֶלְעָלָמִי", ואז לכאלה לאישה נערה כנענית, ואז נולדו בנימ רעים וממות, ומתה אשתו, ונגור למשהה תמר – וכל התהלהק נבלם בגילוי של הדאה על החטא ותשובה: "צדקה מפנוי" – ושב למולכה! כי תשובה – מתקנים הכל!

וביראר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (בשיחות מוסר) שעיל ידי מעשה זה העשה יהודה ראוי ומוכשר למלאות וכתר מלכות יהא הולמו. כי מדרגתנו של האדם נמדדת לפי מידת אחריותו. מי שאינו אחראי למעשיו, הרי הוא בגדר לאו בר דעת, ואילו מי אחראי למעשיו במידה הגדולה ביותר, הוא הרואין לכתר מלכותי, כי מלכותי אינה נמדדת בגבורה ובכח, אלא שרשאה הוא 'אחריות'. ובזכות ה Hodah בעשיה תמר, שנשא באחריות מעשו ולא הסרים מעלי, יהודה ולא בוש לומר "צדקה מפנוי", התורומים יהודה למידת אחריותו של מלך.

לאחר שאחיו מכרו אותו לעבדות והוא החל לשמש כעבד לפוטיפר, מנכבי חצר המלוכה המצרי, הבהיר אדונו, כי יוסף אכן עבר רגיל. עד מהרה אדונו נוכח לדעת כי "וַיְהִי הִיא אֶת-יְוָסֵף, וַיְהִי אֲיָשֵׁם מִצְלָים" (לט, ב). עקב לכך פוטיפר ממנה אותו לנחל את משק ביתו: "וַיַּקְרֹב, עַל-בִּתְוֹן, וְשָׁלֹו, וְשָׁתַּן בְּנִידּוֹ". אך בינוים מتبשלות הצרות. יוסף, "וַיַּהַעֲרֹר וַיְהִי מִרְאָה", מושך את תשומת לבה של אשת אדונו. כשהוא דוחה את ניסיונות ההתקרכות שלו היא גורמת שיגען בבית הכלא. אולם לא חולף זמן ויט אליו קסיד". בתוכאה מצליח למצוא חן בעיני הסוחר. "וַיַּהַי הִיא אֶת-יְוָסֵף, וַיְהִי אֲלֹיו קָסִיד". האסירים: "וַיַּעֲשֵׂה שֶׁר בֵּית-הַסְּהָר, בַּיַּד-יְוָסֵף, אֶת קָל-הַאֲסִירִים, אֲשֶׁר בְּבִית הַסְּהָר; וְאֶת קָל-אֲשֶׁר עֲשָׂים שָׁם, הַוְאָ קִיהָ עֲשָׂה.". קרייה דקדנית של הבדלי הננס שבני תיאורי שתי ההצלחות בתורה – וושבבו של פוטיפר וזה שבבית הכלא – חושפת את המחדות האmortיות ומוחלטות. כשהברורא כל אוטך בראשות המועמדים לנחל הצלחה בחים, פתוחים לפניך שני נтивים אפוארים שבhem תוכל לצaud: **האחד** – לחשוב כי ידך שחלק היא משגינה את הצלחה, בסיווע ובתמיכת האלוקים. **השנייה** – היא לראות ולהבין כי אלוקים הוא המקור האmortי להצלחה, ואילו חמאץ האנושי משמש כקל-דרומו זורמות אליך ברכות הבורא. כאשר יוסף היה עבד בבית פוטיפר, הוא הניין שהוא השיג את הצלחו במו ידיו – בעזרתו של אלוקים, כמובן. "וַיַּכְלֵל אֲשֶׁר-הַוְאָ עֲשָׂה, הַיְ מִצְלָים בִּזְדּוֹ". אך ביהו אסיר תפיסתו השנתנה: "וַיַּהַי הִיא אֶת-יְוָסֵף, וַיְהִי אֲלֹיו קָסִיד". כאן לא מזוכרט דיו של יוסף – הצלחו לא בא מהמעשי שלו, אלא צמהה כולה ממוקר על-טביי. המפתח להצלחה בעולםנו זה הוא לפתח בחוינו מרחב לברכותיו של הבורא, להchein את עצמנו להיות כלili לברכוויות של הבורא. ככל שתהיה פחota עסוק בעצמך, כך תשאיר מרחיב גדול יותר שיוכל להתמלא בnochot של אלוקים ובשבוע החסד והברכה הנלוים אלה.

בshall ישוחט מלאה באגו מונפה, לא נשאר מקום לאלוקים. כשהשפיך יוסוף לאסיר הוא היה שבר לחלווטן. הקטינה נספת זו של עצמיות סללה את דרך לנוכחות אלוקית שלמה יותר בתוכו. עת כבר לא הייתה הצלחות מוגבלת לדיו, אלא הגיעה ממנו הרבה הרכה יותר. חווית העבדות העניקה ליוסף מידה בריאה של ענווה. ככל שהצטמצמה הערכתו העצמית, כן גדלנו נוכחות אלוקים בחוויו, והצלחות גדלה והלכה, כפי שנקרה בשבע הבא בעת הגיעו לפערעה: "וַיַּעֲשֵׂה יוֹסֵף אֶת-פְּרָעָה לְאָמֵר, בְּלֹדְגִּי: אֶלְקִים, יְנַחֵת אֶת-שְׁלֹטָם פְּרָעָה". מפרש רשי': "אין החכמה משל אלא אלוקים יעה, יtan עניה בפי שלום פרעה":

זהו ירושטך המוליכה מבית הסוהר להצלחה. כדי לקבל את ברכת השמים ואת שפע ההצלחה ייתכן שנידרש לעבר במשך תקופה מסוימת ב"בית הסוהר", אולם רובנו יכולים להתחליל בכך שנען את האגו שלנו מאחרוי מנעל ובריח ...

מיד לאחר פרשת המכירה, הכתונת הספוגה בדם ואבלו של יעקב, קוטעת התורה את הרץ הסיפורית המתבקש בתיאור קורותיו של יהודה: "וַיְהִי בָּעֵת הַהּוּא, וַיֵּדַע הַזָּהָר אֲנָבִי, וַיַּעֲשֵׂה צְדָקָה מִפְּנֵי". מאת אֲנָבִי, וַיַּעֲשֵׂה עָלָמִי, וַיַּעֲשֵׂה צְדָקָה קִרְחָה. ("ל"ח, א")

יהודה שהיה המנהיג, שנודעה לו השפעה על שאר אחיו, עוזב את בית אביו ואת אחיו. ירידיה זו, משמעה הראשוני הוא אגוריפי: יהודה ירד מחברון, הנמצאת ברום ההר, אל אזור הגבעות שבין שפלת יהודה לבון ההר. אך סמיכות הזמנים למיכירת יוסף – "וַיַּהַי בָּעֵת הַהּוּא", מעידה על ממשות עמיקה יותר של ריידה זו: ומסביר רשי': יהודה בעת ההוא – "למה נסכה פרשה זו לכאן, והפסיק בפרשתו של יוסף: למד שהורדוזו אחיו מגדלותו כשראו בצרת אביהם. אמרו: אתה אמרת למכרו, אילו אמרת להשיבו הינו שומעים לך":

התורה מספרת על נישואיו של יהודה, על הילדים שנולדו לו ועל מות שני בניו. מסמיכות התיאור בתורה על מות שני בניו של יהודה לתיאור מכירת יוסף מצרימה, ובביטויים המיוחדים החוויאים שבתי פרשיות אלה, לomed המדרש: (תנומא ומיש ט): אמר לו הקב"ה ליהודה: אין לך בנימ עד עכשו ואין אתה יודע צער בנימ. אתה צערת את אביך והטעית אותו בטרכ טרף יוסף, חייך, תישא אשה ותקבר או בנקיך ותדע צער בנימ. מידה בנדן מידה!

אך בכך לא תמו תלאותיו של יהודה, ותיאורו חיו ממשיך ומתגלל. יהודה, שכנראה מסרב לקשר בין מכירתו אחיו למות בניו, מוצא בתמר כלתו את האשים, ומונע מבנו שלישיש מליבים אותה. לאחר מות אשתו, בהזעודה לתחרשות של "קָדְשָׁה" בדרכ הראשית. יהודה, שאינו מזוהה איתה את סימני ההיכר שלו – בטבעת חותמתו האישית, את אדרתו ואת מפקידתו. כאשר הוא שולח לה את "שכרה" – גדי העזים, כבר לא ניתן לומצא והוא נאלץ לוותר על העירובן השפקיד.

לע"נ ר' יצחק בר' נסימ מזרחי ז"ל
נלב"ע י"ח תשרי ה'תשס"ט. ת.ג.צ.ב.ה.
לע"נ אוצר מזרחי בת'יזקאל וכותן ז"ל
נלב"ע י' עבת ה'תש"פ. ת.ג.צ.ב.ה.
יש לשמור על קדושת הגילון - דרשו בגזירה
b_itzhak@netvision.net.il
להוסף לרשות התפוצה ולתגובה: 050-5389885